

Dôvodová správa

k bodu programu: VŠEOBECNE ZÁVÄZNÉ NARIADENIE MESTA BANSKÁ BYSTRICA

č. 00/2025 o ustanovení názvov ulíc a verejných priestranstiev v meste Banská Bystrica

- I.** Návrh Všeobecne záväzného nariadenia č./2025 o ustanovení názvov ulíc (ďalej len „VZN“, ktorého vypracovanie predkladáme na základe potreby pomenovania ulíc v meste v zmysle zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov v meste Banská Bystrica (ďalej zákon o obecnom zriadení).
- II.** Podľa § 6 odst. 1, § 2b a § 4 ods. 5 a) zákona o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov obec ustanovuje a mení názvy ulíc a iných verejných priestranstiev nariadením.
- V zmysle § 2b zákona o obecnom zriadení, názvy ulíc a iných verejných priestranstiev sa určujú s prihliadnutím na históriu obce, na významné nežijúce osobnosti, na veci a pod. Neprípustné sú názvy po žijúcich osobách, názvy dlhé, duplicitné, urážajúce mravnosť, náboženské alebo národnostné cítenie, jazykovo nesprávne a názvy nepriliehavé vzhľadom na históriu obce.
- Podrobnosti o označovaní ulíc a iných verejných priestranstiev upravuje vyhláška Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 31/2003 Z. z. podľa § 1 ods. 1 tejto vyhlášky v obci, v ktorej je viac ulíc alebo iných verejných priestranstiev, má každá ulica názov.
- III.** Názvy ulíc určené týmto VZN budú v novovzniknutých lokalitách na Pršianskej terase, nad Moskovskou ulicou, v Skubíne, Na kačici a v Sásovej. Návrh onomastika Prof. Mgr. Jaromíra Krška, PhD, z Katedry slovenského jazyka a komunikácie Filozofickej fakulty UMB bol prerokovaný na zasadnutí Komisie pre kultúru, informatiku, mestskú kroniku a ZPOZ dňa 19. novembra 2024, ktorá odporučila akceptovať v šiestej lokalite výsledky verejného hlasovania.

Návrh berie do úvahy pravidlo hniezdovania, pretože z globálneho hľadiska je tento princíp vhodným na orientáciu v meste:

Prvá lokalita – v mestskej časti Fončorda (nad Moskovskou ulicou) je motivovaná názvami ulíc družobných miest Banskej Bystrice (Vršacká ulica, Zadarská ulica, Kovačická ulica a ďalšie takto motivované urbanonymá). Návrh na pomenovanie ulice je podľa návrhu onomastika Lariská ulica.

Názov vychádza z názvu družobného mesta Larisa, ktoré je družobným mestom od roku 1995. Larisa (novogr. Λάρισα – Larisa, po starogr. aj Larissa) je mesto v Grécku v kraji Tesália a patrí medzi dôležité poľnohospodárske a dopravné centrum krajiny. Zmluvu uzatvoril vtedajší primátor Igor Presperín v roku 1995.

Druhá lokalita v časti Pršianska terasa obsahuje názvy motivované minerálmi, preto by túto sústavu urbanoným mohli doplniť názvy ulíc Cínová ulica, Grafitová ulica a Dolomitová ulica.

názov ulice: **Cínová ulica** podľa striebrolesklého kovového prvku. Názov ulice by doplnil názvy ulíc v okolí – Železná ulica, Medená ulica, Bronzová ulica a Zlatá ulica.

Grafitová ulica – podľa mäkkého štiepateľného oceľovosivého až čierneho nerastu matného kovového lesku, modifikácia čistého uhlíka. Názov ulice by doplnil názvy ulíc v okolí motivovaný chemickými prvkami – Železná ulica, Medená ulica, Bronzová ulica, Zlatá ulica a Cínová ulica.

Dolomitová ulica – podľa bezfarebného, bieleho, sivého, ružového, hnedého priehľadného nerastu so skleným až perleťovým leskom využívanho v stavebníctve

Tretia lokalita v lokalite Suchý vrch, Pod Flosom návrh na pomenovanie ulice **Pod Flosom**

Názov Pod Flosom vychádza z názvu blízkeho vrchu Flos a motiváciou urbanonyma je smerovanie ulice k tomuto vrchu. Názov korešponduje s podobným lokalizačným názvom Pod Suchým vrchom.

Štvrtá lokalita v k. ú. Sásová, v lokalite Borovicový háj návrh názvov ulíc Tribečská ulica a Zoborská ulica

Názov *Tribečská ulica* je motivovaný pomenovaním krajinného celku Tribeč, ktorý sa nachádza vo Fatransko-tatranskej oblasti a tvorí jadrové pohorie v oblúku Vnútrotných Západných Karpát. Názov urbanonyma zapadá do celkovej sústavy názvov ulíc sídliska Rudlová-Sásová, ktoré tvoria predovšetkým názvy motivované slovenskými pohoriami. Ulica sa bude nachádzať v blízkosti Tatranskej ulice, ktorej názov podľa abecedného poradia zodpovedal poslednej ulici sídliska podľa koncepcie názvoslovnia zo začiatku deväťdesiatych rokov 20. storočia, ako ich navrhol prof. P. Odaloš (vstup od časti Rudlová tvorili ulice pomenované podľa abecedného poradia: Beskydská, Ďumbierska, Fatranská, Chabenecká... až po Tatranskú).

Názov Zoborská ulica je motivovaný pomenovaním Zobor, ktorý je geomorfologickým podcelkom pohoria Tribeč. Leží v jeho južnej časti a zasahuje na územie mesta Nitra.

Piata lokalita v mestskej časti Skubín podľa občianskeho návrhu na pomenovanie novovzniknutej ulice v podobe Hrabová ulica.

Názov Hrabová ulica je motivovaný apelatívom hrab – listnatý strom z čeľade brezovitých so širokou a vysokou korunou, so sivou kôrou a podlhovasto vajcovitými listami, rastúci v nižších a stredných polohách (bot. Carpinus) a názov zapadá do sústavy urbanoným v oblasti

Skubína a Podlavíc, ktorých časť je motivovaná názvami stromov (Buková, Gaštanová, Jaseňová, Javorová, Lipová...)

Šiesta lokalita – Jesenský vršok – novovytvorená lokalita, v ktorej je výstavba rodinných domov. Nové ulice, ktoré sú napojené na ulice Komenského a M. Kováča navrhujeme pomenovať novú **ulicu Paľa Bielika**.

Návrh na pomenovanie ulíc v tejto lokalite bol prezentovaný občanom prostredníctvom hlasovania. Návrh na pomenovanie ulice podľa Mareka Frauwirtha (1911 – 1939) skončil na so 62 hlasmi na 4. mieste. Ako prvý s 442 hlasmi sa v tejto ankete umiestnil názov ulice podľa Paľa Bielika rodáka z neďalekej Senice, v súčasnosti mestskej časti – slovenského herca, režiséra, scenáristu a zakladateľskú osobnosť slovenskej kinematografie. Z tejto ankety bol prijatý aj ďalší návrh na pomenovanie ulice.

Ulica Oty Plávkovej (alternatívne O. Plávkovej, O. Plávkovej, Plávkovej ulica) - názov ulice je motivovaný významnou banskobystrickou osobnosťou – redaktorkou Slovenského rozhlasu v Banskej Bystrici Otou Plávkovou (1926 – 2002), ktorá za svoje odvážne politické postoje v obrodnom procese v roku 1968 bola politicky prenasledovaná a perzekvovaná. Pri príležitosti 55. výročia okupácie Československa sovietskymi vojskami (21. 8. 2023) bola na budove Štúdia RTVS v Banskej Bystrici odhalená pamätná tabuľa O. Plávkovej, v roku 2024 jej prezidentka SR udelila Rad Ľudovíta Štúra II. triedy in memoriam. Ulica pomenovaná po tejto osobnosti zapadá do celkového onymického kontextu okolitých ulíc – Ulica Petra Karvaša, Ulica Mikuláša Kováča, Ulica profesora Sáru atď. Prevažne ide o osobnosti spojené s odbojom proti totalite, Ulica Oty Plávkovej sa zároveň bude nachádzať v blízkosti Slovenského rozhlasu a Ulice profesora Sáru a zároveň sa zvýši počet názvov venovaných ženským osobnostiam.

IV. Kvantifikácia ekonomických dopadov na rozpočet mesta včítane mzdových nákladov

Náklady mesta na výrobu uličných tabúl predstavujú cca 2 000 €, ktoré má naše oddelenie plánované v rozpočte.